

УДК 947.084

Лахманюк М. - ст . гр. БМ-21

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ПОСТІНДУСТРІАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ

Науковий керівник: доцент Савчин Т. О.

Термін "постіндустріальне суспільство" виник лише на початку ХХ століття. Різноманітні дослідження поступово сприяли змістовному наповненню цього поняття, яке дедалі більше стало відбивати реалії сучасного життя. Тому вважається, що термін "постіндустріальне суспільство" зі змістом, наближеним до сучасного (хоч і ще далекого від нього), введений у науковий оборот у 1958 р. американським соціологом Д. Рісменом.

Постіндустріальне суспільство, нова фаза розвитку цивілізації, висуває на перший план взаємостосунки "людина - людина", а світ стає переважно соціально-етичним. Логіка цивілізаційного процесу спрямована на розвиток людської особистості, підносить цінність людини, що стає все більш включеною не тільки в природні та технологічно-трудові а й соціокультурні процеси. Культура й духовність стають базою цивілізаційного розвитку, гуманізують технологію та спрямовують її до гармонії з природою. Духовне середовище все більше визначатиме соціальний прогрес постіндустріального суспільства.

Об'єктивним фундаментом зародження й розвитку нової постіндустріальної перспективи стала структурно-технологічна революція, що відбувається наприкінці ХХ ст. Зародження економічних засад постіндустріального суспільства обумовлено різким піднесенням економічного значення інтелекту та знань. Внаслідок цього у значній кількості людей з'являється вільний час - величезне багатство і досягнення сучасної епохи.

Як стверджують прихильники теорії постіндустріалізму, в історії простежуються три великі епохи, які утворюють тріаду «доіндустріальне - індустріальне - постіндустріальне суспільство». У рамках цих роздумів Е.Тоффлер називає постіндустріальне суспільство «суспільством третьої хвилі». Найважливішою економічною особливістю постіндустріального ладу Д.Бел вважає формування суспільства, заснованого на виробництві послуг і інформації.

В постіндустріальній економіці вміння та здібності людини, увесь її інтелектуальний, психофізичний і соціокультурний потенціал, й навіть духовний стан, перетворюються на головний виробничий ресурс. Суспільство стає економічно зацікавленим в розвитку людської особистості, яка перетворюється на визначальну економічну цінність й потребує належного піклування і створення комфортних умов, в тому числі сприятливого природного докiлля. Відповідно до нового значення людини, в постіндустріальному суспільстві на перший план виходять соціальні галузі, що забезпечують ефективне відтворення та розвиток людського потенціалу - сфера послуг та відпочинку, освіта та охорона здоров'я, засоби масової інформації тощо. Соціальні інвестиції, тобто вкладення капіталу в людей, стають економічно доцільними й ефективними та значно підвищують якість праці.

Отже, постіндустріальна цивілізація здійснила всебічну гуманізацію людського життя, а новітній гуманізм поєднав в собі духовне та прагматичне значення. Водночас, в силу нерівномірного розвитку людства та певної обмеженості ресурсів до реального впровадження її засад на Землі має відношення значно менше ніж один мільярд людей.